

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Hetényi Géza ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Telegdi Zoltán ügyvéd által képviselt **I. rendű alperes neve** (címe) I. rendű, a **II. rendű alperes neve**. (címe) II. rendű, a **III. rendű alperes neve** (címe) III. rendű, a **T. jogtanácsos** által képviselt **IV. rendű alperes neve**. (IV. rendű alperes címe.) IV. rendű, a **F. jogtanácsos** által képviselt **V. rendű alperes neve** (címe) V. rendű alperesek ellen - szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Törvényszék 2015. június 17. napján kelt .../24. számú ítélete ellen a felperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I.,II.,III. rendű alperesnek egyenként 750.000-750.000-750.000 (hétszázötvenezer-hétszázötvenezer-hétszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget, valamint - külön felhívásra az államnak - 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint feljegyzett másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a felperes 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 200.§ (2) bekezdésére alapított - a felperes és I. rendű alperes között 2013. január 16-án, a **m.-i** helyrajzi szám alatt felvett, ... szám alatti „kivett szálloda” megjelölésű ingatlanra kötött adásvételi szerződés érvénytelensége megállapítása, eredeti állapot helyreállítása iránti - keresetét elutasította. Megállapította, hogy a felperes - bár a keresetet a Cstv. 40.§-a alapján is előterjeszthette volna - felhívásra is csak a Ptk. 200. § (2) bekezdésében szabályozott jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással terjesztette elő a keresetét, a Ptk. 200. § (2) bekezdésre alapított kereset azonban csak akkor alapos, ha a Cstv. 40. § a.) és b) pontjában megfogalmazott törvényi tényálláshoz képest többlétevényállást lehet megállapítani, a felperes azonban ilyet nem adott elő. A felperes által hivatkozott, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben az illeték megfizetési kötelezettség fedezete alapjául szolgáló vagyon kapcsolt vállalkozás részére történő elidegenítése a tényleges forgalmi értéknél alacsonyabb áron, nem tekinthető többletkörülménynek. Kifejtette, hogy a jóerkölcsbe ütközésre alapított érvénytelenség megállapítása iránti perben az 1/2011.(VI.15.) PK vélemény 10. pontjában foglaltakra figyelemmel önmagában a fedezetelvonásra alapított kereset nem vezethet eredményre, a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés mint érvénytelenségi ok ténybeli alapját az ügylet fedezetelvonó jellegében, illetve harmadik személy kielégítési alapjának elvonására irányuló céljában megjelölő kereset alapján ugyanis az érvénytelenség nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság további

bizonyítást nem tartott szükségesnek, mert álláspontja szerint a felperes által előadottak valóságuk bizonyítása esetét sem alkalmasak a szerződés jóerkölcsbe ütköző voltának megállapításához szükséges többlettényállási elem meglétének igazolására.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a keresettel egyezően annak megállapítását, hogy a perbeli adásvételi szerződés érvénytelen, mert jóerkölcsbe ütközik. Állította, hogy a Cstv. 40.§ szerinti tényállási elemekhez képest többlettényállási elemre hivatkozott, így különösen arra, hogy a megkötött értékaránytalan szerződéssel az utolsó vagyon került ki a felperestől úgy, hogy a szerződéskötéskor a felek által már ismerten, rövid időn belül keletkező illetékfizetési kötelezettségre a III. rendű alperes érdekeltségébe tartozó, egymással kapcsolt vállalkozási viszonyban álló szerződő felek teljesítést még részben sem szántak. Utalt arra is, hogy a perbeli szerződéssel elérni kívánt cél, az illetékfizetési kötelezettség alóli kibúvás az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti, továbbá ezen magatartást a társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek, sőt a gazdasági biztonság és kiszámíthatóság, a közteherviselés elvét sértő magatartásnak értékeli. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság indokolás nélkül mellőzte a bizonyítási indítványait, ezzel megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét.

Az I.,II.,III. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték. A IV., V. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást - a másodfokú tárgyaláson meghallgatott Sz. tanú nyilatkozatára is figyelemmel - helyesen állapította meg, és abból érdemben helyes jogkövetkeztetést vont le, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Alaptalan a felperesnek az a hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdésében szabályozott indokolási kötelezettségének. A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyek a bíróság ítélete alapszik, meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamelyik tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Az elsőfokú bíróság az ítélete 7. oldalán felülről a 3. bekezdésében hosszan indokolta azt, hogy miért tartja szükségtelennek a felperes által indítványozott bizonyítás elrendelését, így eljárási szabályt az elsőfokú bíróság nem sértett.

A felperes fellebbezésére figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes jogi indokolását még az alábbiakkal egészíti ki:

A felperes a kereseti kérelmét a Ptk. 200. § (2) bekezdés utolsó mondatára alapította, ennek értelmében semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. A Legfelsőbb Bíróság EBH2003.956. számú határozatában kifejtette - összhangban a törvényi indoklással -, hogy a jóerkölcs fogalmát, annak tartalmát a Ptk. nem határozza meg, a bírói gyakorlat részéről e jogszabályhely általános fogalmának értelmezése eseti döntésekben történt meg. A kialakult értelmezés szerint a jóerkölcs polgárjogi értelemben a társadalom általános értékítéletét, a

magánautonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki. Bár a felek a szerződés tartalmát a Ptk. 200. § (1) bekezdés értelmében szabadon állapíthatják meg, e szerződési szabadság nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. A Ptk. 4. §-a a Kódex eszmei alapjaként emelte jogszabályi rangra azt az erkölcsi szabályt, hogy a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően kell eljárni a polgári jogviszonyokban, ebből pedig az következik, hogy az üzleti életben a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendje az a mérce, amely jóerkölcs absztrakt fogalmának meghatározásánál irányadó. A jóerkölcsbe ütközésre alapított kereset esetén a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a fenti jogi norma absztrakt tartalmának megfelel-e a konkrét tényállás, azaz a jogügylet tartalma, joghatása, a vele elérni kívánt cél sérti-e az általánosságban elfogadott erkölcsi normákat.

A kialakult bírói gyakorlat szerint azonban, ha a felperes a szerződés semmisségének megállapítása iránti keresetében a jóerkölcsbe ütközés ténybeli alapjaként olyan körülményre hivatkozik, amely a Cstv. szerint önálló megtámadási kereset alapjául szolgál, a szerződés érvénytelensége ezen a címen nem állapítható meg (BH2011/44. ÍH 2013/141, ÍH2016/17.). Helyesen látta az elsőfokú bíróság, hogy a felperes Ptk. 200. § (2) bekezdésére alapított igénye a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontjára alapított tényállításhoz képest többlettényállítást nem tartalmaz, így helyesen foglalkozott a jogi indokolásában e jogszabályhellyel. Egyetért a másodfokú bíróság azzal az elsőfokú bírósági megállapítással is, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdés a), illetve b) pontjában írt tényállási elemek esetleges megvalósulásuk esetén sem jelenthetik a szerződés érvénytelenségét jóerkölcsbe ütközés miatt. A felperes az általa hivatkozott vagyonelevonási szándék megléte esetén a szerződést a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottan támadhatta volna meg, azonban e jogot a jogszabály jogvesztő határidőhöz köti, ha e határidőt a felperes elmulasztotta, ezt követően már nincs lehetősége ugyanezen tényállítás alapján érvénytelenség megállapítása iránti kereset előterjesztésére. A felperes tényelőadásában értékaránytalanságra is hivatkozott, ez a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjában írt tényállási elem, amely szintén a szerződés megtámadását tette volna lehetővé, és amennyiben ezzel él a felperes, úgy a NAV illetékkiszabásról szóló határozataira figyelemmel szakértői bizonyítás keretében az értékaránytalanságot bizonyíthatta volna, de e tényállítás sem eredményezheti a szerződés semmisségét a fent már kifejtettek alapján.

A felperes keresete tehát csak akkor lehetne alapos, ha az általa hivatkozott többlettényállási elemet - ahogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatta is a felperest e bizonyítási kötelezettségéről (.../17/II.) - bizonyította volna, jelesül azt, hogy mindkét szerződő fél szándéka kifejezetten az illetékfizetési kötelezettség alóli kibújás célját szolgálta, e tény azonban nem bizonyította.

A másodfokú eljárásban kihallgatott Sz. tanú nyilatkozata alapján sem lehetett tényként megállapítani, hogy az ingatlan vevője, az I. rendű alperes szándéka a felperes illetékfizetési kötelezettség alóli kibújásának elősegítése volt, de még azt sem, hogy illetékkiszabási eljárásról tudomása lett volna. A felperes egyoldalú, szerződéskötés kori „turpis szándéka” pedig - melyre a felperes mint saját magatartására hivatkozott - ha valós volt is, a szerződés érvényességét nem érinti a Ptk. 207. § (5) bekezdése alapján, mely szerint a felek titkos fenntartása vagy rejtett indoka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

A felperes fedezetelvonás tényére való hivatkozás önmagában nem ad alapot az érvénytelenség megállapítására. A Kúria BH2013.12. számú közzétett döntésében, és az elsőfokú bíróság által is helyesen felhívott 1/2011.(VI.15.) PK vélemény 10. számú pontjában is kifejtette, hogy

fedezetelvonás tényére alapítottn a szerződés érvénytelenségének megállapítása nem kérhető. A fedezetelvonás következménye a szerződés hatálytalansága, de ilyen igényt nem a szerződést kötő felek érvényesíthetnek, hanem az a harmadik személy, akinek a követelése kielégítési alapját vonták el. (ÍH2016/17.).

Alaptalan a felperes Pp. 114. §-a alapján előterjesztett eljárási kifogása is, melyben azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban bizonyítást folytatott le. A bizonyítás felvételét az eljárási szabályok a másodfokú eljárásban nem tiltják, a Kúria az ítélet hatályon kívül helyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről rendelkező 1/2014.(VI.30.) PK véleménye a 3.) pontban kifejezetten azt az iránymutatást adta másodfokú bíróságok számára, hogy a Pp. 252. § (3) bekezdésén alapuló hatályon kívül helyezési ok felmerülése esetén a másodfokú eljárásban törekedni kell arra, hogy az elsőfokú eljárás megismétlésére csak valóban indokolt, a terjedelmes bizonyítást igénylő, vagy a per érdemi elbírálását új jogi alapokra helyező esetekben kerüljön sor. A másodfokú eljárásban is orvosolható hibák kiküszöbölése, kis terjedelmű, egyszerű, rövid idő alatt foganatosítható bizonyítás lefolytatása céljából a hatályon kívül helyezés általában nem indokolt. A másodfokú bíróság a PK vélemény iránymutatása szerint járt el, amikor **Sz.** tanú kihallgatását - akinek a kihallgatása mellőzését fellebbezésében éppen a felperes sérelmezte - foganatosította. Az egyéb felperesi bizonyítási indítvány teljesítése szükségtelen volt, A NAV iratokból - a felperes álláspontja szerint - megismerhető tények a kereset teljesítéséhez valósuk esetén sem vezethetnek, a III. rendű alperes személyes meghallgatása pedig azért volt szükségtelen, mert bár perbeli szerződés megkötésekor a felperesi ügyvezető volt, a felperes kereseti kérelme sikeréhez nem a felperesi szerződéskötési cél bizonyítására volt szükség a fentebb kifejtettekre tekintettel.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a másodfokú eljárás során az ellenérdekű fél másodfokú eljárási költségét, mely áll az őket képviselő ügyvéd munkadíjából, ennek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg. A felperes köteles továbbá az állam által előlegezett másodfokú eljárási illeték megfizetésére is az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Pécs, 2016. április 27.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró